

www.hvwormerveer.nl

Historische Vereniging Wormerveer

Nieuwsbrief - Historische Vereniging Wormerveer, jaargang 18, nummer 50 (oktober 2020)

Een bijdrage van Dick Zwart, algemeen bestuurslid

Er is en wordt veel geschreven over het Coronavirus, maar ik voel mij niet geroepen daar nog meer aan toe te voegen. Wat ik wel ga doen is een oproep aan u en wel om de volgende reden. Via het Gemeentearchief Zaanstad ontving de HVW een verzoek van de zoon van de voormalige Wormerveerse huisarts Dr. De Wit. Hij wilde informatie over de rol van zijn vader in de Tweede Wereldoorlog. Omdat ons eigen archief niet over gegevens van genoemde huisarts beschikt, zijn een aantal oudere Wormerveerders hierover benaderd, alsmede de Commissie Historie Zaanse Ziekenhuizen en de Zaanse schrijver Erik Schaap. Uit die contacten zijn een aantal gegevens boven water gekomen. Zo weten we nu dat hij woonde op het adres Stationsstraat 5, waar hij ook zijn praktijk uitoefende. Hij was in de Tweede Wereldoorlog bij het verzet betrokken en had bovendien Joodse onderduikers in huis. Voor die activiteiten ontving hij in 1983 het Verzetsherdenkingskruis. Verder was hij een goed (jazz)pianist en onder andere derde pianist van de Dutch Swing College Band. De HVW wil echter graag meer gegevens over hem ontvangen. Zo is bijvoorbeeld niet bekend in welke jaren hij in Wormerveer heeft gewoond en gewerkt. Als u informatie heeft over Dr. De Wit, neemt u dan telefonisch contact met mij op (075-6282468). U kunt ook een e-mail sturen naar boordenman@upcmail.nl. Wellicht is er iemand die nog foto's heeft? Dat zou helemaal mooi zijn!

Uitbreiding bestuur

Onze vereniging heeft weer een penningmeester en wel in de persoon van Ferry Jakobs. Tijdens de bestuursvergadering van 18 juni jl. is hij door het bestuur als zodanig benoemd. Hieronder stelt Ferry zich aan u voor.

Even voorstellen

Mijn naam is Ferry Jakobs en ik ben de nieuwe penningmeester van de HVW. Enige tijd geleden benaderde

bestuurslid Nico Tromp mij voor het penningmeesterschap van de HVW. Na een goed gesprek en wat bedenktijd heb ik dit geaccepteerd. Als geboren en getogen Wormerveerder leek het mij leuk een bijdrage te leveren aan de HVW en de nalatenschap van het dorp. Als penningmeester en bestuurder heb ik wat ervaring kunnen opdoen door vele jaren bij zowel QSC als Fortuna Wormerveer in het hoofdbestuur deze functie te vervullen. Met mijn 56 jaar ben ik de jongste in het bestuur en mag ik nog elke dag naar mijn werk. Erg zichtbaar zal ik daardoor de komende jaren op de club niet kunnen zijn. Desalniettemin hoop ik een positieve inbreng te hebben in de HVW en te kunnen helpen de toekomst te waarborgen.

RABO CLUBSUPPORT

Rabo ClubSupport

Ook dit jaar heeft de HVW zich aangemeld voor de RABO ClubSupport. Bankiert u bij de Rabobank en bent u lid van de bank? Dan kunt u tot en met 25 oktober a.s. uw stem uitbrengen op de aangemelde verenigingen, waaronder de u wel bekende HVW. De bank stelt een bedrag van euro 100.000 beschikbaar. Steun onze vereniging met uw stem. Uw stem is geld waard. Hoe meer stemmen de HVW krijgt, hoe meer de verenigingskas wordt gespekt. Wijs familie, kennissen, burens, etc. op deze prachtige actie en laat hen ook stemmen op onze vereniging. Meer informatie vindt u op Rabobank.nl/clubsupport. Namens het bestuur alvast hartelijk bedankt!

Van de secretaris, een bijdrage van Aly Heijltjes-Gorter

De HVW en het Coronavirus

Het Coronavirus heeft de afgelopen maanden een grote impact op onze samenleving gehad en de wereld

volledig op z'n kop gezet. Wat de HVW betreft, die heeft al haar activiteiten moeten afgelasten en het clubhuis zelfs voor enige tijd moeten sluiten. Inmiddels heeft de werkgroep archief haar werkzaamheden - zij het in aangepaste vorm - hervat. Bezoek aan het clubhuis is alleen op afspraak mogelijk. U kunt hiervoor contact opnemen met onze archivaris Loes van Horssen (tel. 06-420 46 954). Ook kunt u een e-mail sturen naar LoesvanHorssen@gmail.com. De laatste HVW-activiteit was op 11 maart in ons clubhuis, waar Diet List-Hilderling onder grote belangstelling haar 'Praatje' hield. (zie foto)

Dit jaar geen jaarvergadering, geen boekenmarkten, geen Green & Country Fair, geen deelname aan de Open Monumenten Dagen en De Grote Zaanse Geschiedenisquiz en geen Lichtjesavond. De Coronacrisis zorgde ook voor de nodige vertraging in het uitbrengen van de Wormerveer Weleer en de Nieuwsbrief, waardoor dit jaar slechts twee exemplaren van genoemde uitgaven kunnen worden gerealiseerd.

24 maart 2020 Jaarvergadering

De jaarvergadering was, zoals ik hierboven al meldde, een van de activiteiten die moest worden afgelast. Het bestuur beschikt inmiddels over een verklaring van de kascommissie (bestaande uit Jaap Klomp en Jan Klomp), waarin deze verklaart 'alle stukken en bescheiden betrekking hebbende op de boekhouding over de periode 01.01.2019 tot en met 31.12.2019 van de HVW te hebben gecontroleerd en akkoord bevonden. Wel dient de déchargeverlening aan het bestuur voor het gevoerde financiële beleid over genoemde periode

nog plaats te vinden. Dit zal in de eerstvolgende jaarvergadering in het voorjaar van 2021 gebeuren, tegelijk met de nieuwe cijfers over dat jaar. Omdat de HVW de ANBI status heeft, dient zij als onderdeel daarvan haar jaarcijfers op haar website te publiceren. Dit is inmiddels gebeurd.

4 mei 2020 Dodenherdenking

Dit jaar verliepen 4 en 5 mei anders dan in andere jaren. Herdenken van de doden gebeurde zonder stille tocht en toespraken. Wel hebben een tweetal bestuursleden aan het eind van de middag bloemen gelegd bij het oorlogsmonument aan de Zaanweg/hoek Stationsstraat. Twee minuten stilte namen we thuis in acht.

5 mei 2020 75 jaar vrijheid Een bijdrage van Han Muijzert, digitaal archivaris

Door de Corona was er geen groot feest en waren er geen bevrijdingsfestiviteiten in Wormerveer. Om toch 75 jaar vrijheid te vieren, ontstond bij mij het idee iets te gaan doen met foto's en films over de Tweede Wereldoorlog. Het digitale archief werd geraadpleegd en ook het papieren archief werd doorzocht op foto's uit die periode. Deze speurtocht heeft geleid tot het maken van een film. Deze compilatie met aanvullingen uit het archief van GAZ (Gemeentelijk Archief Zaanstad), de Facebookpagina's Wormerveerders en Monumenten Spreken is nog steeds te zien op de Facebookpagina van de HVW. Tevens is de film te zien op [www.youtube.com \(https://youtu.be/5ST55Qqct4\)](https://youtu.be/5ST55Qqct4)
Veel kijkplezier.

13 mei 2020 Historische Vereniging Wormerveer bij RTV Zaanstreek

In een aantal uitzendingen stond een Zaanstedelijke 'wijk' in het middelpunt der belangstelling. Buurtinitiatieven vormden de basis van het programma, dat gepresenteerd werd door Kees Klinkenberg. In de uitzending van woensdag 13 mei jl. stond Wormerveer centraal. Ons lid Han Muijzert was een van de aanwezige gasten en sprak over onze vereniging. De uitzending bij RTV Zaanstreek was een samenwerkingsverband tussen Zaankeurders Voor Elkaar en RTV Zaanstreek.

NB: ZaanTV wordt in Zaanstad uitgezonden door ZIGGO via kanaal 36 via de mediabox en kanaal 337 via de omschakeling van analoog naar digitaal. En op kanaal 45 in Wormerland. Via KPN is ZaanTV te zien op kanaal 1418. ZaanTV is ook via de livestream op www.rtvzaanstreek.nl te volgen.

22 augustus 2020 Naam Boksenpad terug in Wormerveer

Het pad naast Zaanweg 116, in de volksmond het Kippesteegie, heette oorspronkelijk Boksenpad, genoemd naar oliemolen De Bok. Deze molen stond ongeveer daar waar in 1905 het Wormerveerse ziekenhuis aan de Paul Krugerstraat werd gebouwd. De naam Boksenpad is de verbastering van Bok zijn pad. Het pad liep langs de Sluissloot naar de molen. Zaterdagmorgen 22 augustus werd het bord 'Boksenpad' vakkundig aan de gevel bij het genoemde kippesteegie bevestigd.

Jan Klomp bokste het voor elkaar om het bord Boksenpad aan de gevel te bevestigen.

De Historische Vereniging Wormerveer vindt het belangrijk dat de oorspronkelijke naam weer in ere is hersteld. Met dank aan de familie Heine, Jan Klomp en Johan van Poelgeest

En verder Fundering oliemolen De Ram uit 1639 gevonden

Op de bouwput op de hoek Zuideinde

met de Celebesstraat in Wormerveer zijn funderingsrestanten van oliemolen De Ram uit 1639 gevonden.

Een week lang hebben archeologen tussen de sloopwerkzaamheden onderzoek gedaan op het terrein. De fundering van de molen is te zien en een pad naar het vermoedelijk naastgelegen schuurtje. Van de schuur is aan het einde van het pad ook de fundering zichtbaar. Iets verderop is er ook nog een kelder te zien, maar waar dat van was of dateert, is nog niet duidelijk. Het lijkt op een oude oliekuil. De molen is in 1874 na 235 jaar gesloopt. De archeologen gaan nog sleuven graven en verder onderzoek verrichten. Van de oliemolen is geen tot weinig materiaal te vinden op enkele kleine plaatjes na.

Werkgroep bedreigde panden een bijdrage van Jan Betlem, algemeen bestuurslid en lid van de werkgroep

Zaans Erfgoed is door de HVW benaderd met de vraag of de spoorwachterswoning aan het verlengde Hennepad (aan de westelijke zijde van het spoor) en de dienstwoningen van het spoor aan de Esdoornlaan 3-6 in Wormerveer in aanmerking

zouden kunnen komen voor een gemeentelijke bescherming. Het is geen spectaculaire architectuur maar een en ander ondersteunt wel de geschiedenis van het spoor in de Zaanstreek. De dienstwoningen aan de Westzijde in Zaanadam, hoog boven op de dijk en het spoor naar Hoorn, hebben om die reden ook een gemeentelijke bescherming gekregen. Het lijkt daarom een goede zaak ook naar deze woningen en hun geschiedenis te kijken. Beide objecten zijn inmiddels doorgestuurd naar de gemeentelijke ambtenaren van de afdeling Monumenten en opgenomen in de lijst van Zaanse Erfgoed met 'potentiële monumenten'.

De ontwikkeling van de *Onze Leve Vrouw Geboortekerk* aan de Marktstraat houden we nauwgezet in de gaten, want het zou ontzettend jammer zijn als deze markante kerk een sterke wijziging qua vorm zou ondergaan. Voor de eraanstaande pastorie is een plan ingediend bij de afdeling Welstand, maar dat is nog niet goedgekeurd. Er moeten nog enige kleine wijzigingen worden doorgevoerd. In de plannen krijgt het gebouw een appartementenfunctie. De kerk sloot na meer dan een eeuw op 12 januari jl. voorgoed haar deuren. De parochie is samengegaan met die van Krommenie en Assendelft-Noord.

Een ander gebouw, *Jan Dekker* op het Plein 13, krijgt die invulling ook. Dit plan ligt eveneens ter beoordeling bij de Afdeling Welstand. Het plan is nogal ingewikkeld, omdat men er meer mee wil dan alleen het hoofdgebouw te ontwikkelen tot appartementengebouw. Er komen, volgens het ingediende plan, ook appartementen (7) op het terrein eraan. Om het geheel (hoofd- en bijgebouwen) passend te maken, kost enige inspanning. Waar wij, werkgroep bedreigde panden, bij dit Jan Dekker gebouw, ook erg op letten, is het interieur van het bouwwerk dat van grote historische waarde is.

Het oude Meneba-terrein (Wessanen-terrein is overigens een juistere benaming) wordt herontwikkeld tot woongebied met ongeveer 620 woningen, ruimte voor ondernemers en voorzieningen voor de buurt. In opdracht van de projectontwikkelaars van Wijnen en Waterland Real Estate is communicatiebureau De Wijde Blik gevraagd om de omgeving te betrekken bij de herontwikkeling. Een tijdje geleden is de projectwebsite *Meelfabriek.info* live gegaan met informatie over het project en een enquête voor be-

woners en ondernemers in de omgeving. Daarnaast is genoemd bureau op zoek naar materialen om de historie van het Meneba-terrein terug te laten komen in de nieuwbouw, denk aan het gebruik van historische namen voor de verschillende gebouwen. Het bestuur van de HVW is inmiddels benaderd om hierover met De Wijde Blik van gedachten te wisselen.

Oude Begraafplaats West (OBW)

De groep vrijwilligers, die wekelijks het onderhoud van de OBW voor haar rekening neemt, is uitgebreid met de heer C. Lawalata. Charly werkt zaterdag op de begraafplaats en heeft er zo te zien duidelijk zin in!

Verder heeft de firma Uniegroen eveneens de handen uit de mouwen gestoken om het onkruid te lijf te gaan, een en ander in opdracht van gemeente Zaanstad. Wilt u ook een

handje helpen op de mooie monumentale begraafplaats? Neemt u dan contact op met Dick Zwart, telefoon 075-6282468. En... sinds kort is er elektra in de schuur op de begraafplaats aanwezig, terwijl ook buitenverlichting is aangebracht. Eindelijk ziet men daar het licht! De vrijwilligers kunnen nu hun eigen 'bakkie leut' zetten. Hiermee is na zestien jaar trouwe dienst een eind gekomen aan de carrière van Corrie Zwart als koffiedame. Corrie bracht al die tijd elke maandagmorgen namelijk een thermoskan met door haar vers gezette koffie naar de

vrijwilligers. Inmiddels is Corrie eervol ontslag verleend en heeft het bestuur haar bedankt voor haar inzet, vergezeld van een bos bloemen.

Reigers en lepelaars en sleutelgeld

Naast de jaarlijkse reigerskolonie op de begraafplaats ontdekte ons lid Carolien Klomp een stelletje lepelaars. Wist u trouwens dat Carolien het sleutelgeld dat zij jaarlijks van de gemeente Zaanstad ontvangt voor het elke dag openen en sluiten van de begraafplaats aan de HVW schenkt? Hiermee ontvangt onze vereniging jaarlijks een mooi extraatje. Bedankt Carolien!

Castricum en Bakkum tijdens de Tweede Wereldoorlog

Bij het secretariaat kwam een e-mail binnen van John Heideman, waarin hij meldde bezig te zijn met het schrijven van deel 3 van zijn boek 'Castricum en Bakkum tijdens de Tweede Wereldoorlog'. In genoemd deel komt ook het voormalig NSB-interneringskamp Bakkum aan bod. Heideman zag op onze beeldbank een aantal foto's van Geertruida van Herkhuizen uit Wormerveer. Zij was

destijds bewaakster in het kamp. De foto's geven een interessant beeld van hoe het destijds in het kamp was. Hij vroeg toestemming deze foto's in zijn boek te publiceren. In augustus van dit jaar werd op de locatie van het voormalige kamp een aflevering opgenomen van het NPO programma 'Verborgen Verleden'. Hierbij zijn deze foto's ook gebruikt. Met dank aan onze werkgroep archief.

Wormer in Turbulente tijden

Van Frank Tjeertes van Historisch Wormer ontving het secretariaat het verzoek onderstaand bericht onder uw aandacht te brengen. Frank ver-

zorgde ooit een lezing voor onze leden over 'Pruiken en Patriotten'. Aequae Libertatis ergo (Ter wille van de vrijheid) was de zinspreuk van de Wormerveerse patriotten. Het Genootschap van Wapenhandel van het dorp stond in 1787 samen met zo'n 500 andere Zaanse leden van burgermilities in het kordon, de frontlijn rond de provincie Holland. En in 1799 was er in Westknollendam een verdedigingsbatterij opgericht tegen de oprukkende Engelse en Russische troepen. Daarover, en nog veel meer, is te lezen in het rijk geïllustreerde boek 'Wormer in turbulente tijden' van Frank Tjeertes. Het is een uitgave van de Stichting Historisch Wormer en is te bestellen via een e-mail aan post@historischwormer.nl. Het boek kost € 22,50 en wordt in de Zaanstreek gratis thuisbezorgd. Meer informatie vindt u op www.historischwormer.nl.

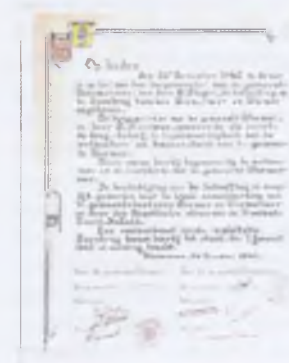

Verkooppunt HVW bij Bruna Wormerveer

Bruna aan het Marktplaatsplein blijft verkooppunt voor de HVW. Met dank aan de nieuwe franchise-eigenaar. Fijn dat dit verkooppunt gehandhaafd blijft.

Oorkonde

De HVW ontving uit handen van Sjaak Schavemaker van de Gemeente Wormerland, afdeling monumenten, een werkelijk prachtige oorkonde,

geprint op zuurvrij papier op een formaat van 40 x 35 cm. Een mooi stukje historie.

Foto HVW in blad REURING

De HVW plaatste in het blad Reuring onderstaande foto van een aantal school-waterpoloërs van de Willem Zijlstraschool. De foto dateert uit de beginjaren zeventig. Helaas leverde de plaatsing hiervan geen nadere informatie op, vandaar alsnog een poging in onze Nieuwsbrief om de namen boven water te krijgen. Weet u wellicht wie dit zijn? Reacties kunt u sturen naar het secretariaat (secretaris@hvwormerveer.nl). Ook kunt u bellen: 075-6351964.

Nieuwe leden

Mevr. W.O. Soest, dhr. H.N. van Bijlouw, dhr. K.P. van Leeuwen, dhr. J. Leverink, firma Alphabed, dhr. W. Rijkenberg, mevr. A. Snoek-Stam, mevr. A. Snoek, mevr. N. de Jong-Bijl, dhr. R. Groot, dhr. C. Lawalata, dhr. B. Reijne, mevr. G.M. Hartman-Kamst, dhr. M. Pels, dhr. J.H. de Wit, mevr. E. Prins, dhr. R. Hoekzema, mevr. M. Taanman, dhr. C.W. Groen. Hartelijk welkom bij onze vereniging

ANBI, schenkingen en legaten

De HVW is een culturele Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Dat betekent dat het fiscaal aantrekkelijk kan zijn de vereniging eenmalig of periodiek giften te schenken. Er gelden wel enkele regels. Er mag geen tegenprestatie tegenover de gift staan. Zo kan de contributie voor de vereniging niet worden afgetrokken. En met bankafschriften of kwitanties moet bij de belastingdienst kunnen worden aangetoond dat er daadwerkelijk een gift of giften zijn gedaan. Meer informatie hierover is te vinden op de website van de belastingdienst.

Tenslotte

Hebt u uw (nieuwe)e-mailadres al doorgegeven aan het secretariaat? (secretaris@hvwormerveer.nl).

De HVW is bereikbaar via de Steijnstraat naast nr. 2 - (zie foto)

Colofon

De HVW Nieuwsbrief verschijnt drie keer per jaar (april, augustus en december) voor leden en begunstigers van de Historische Vereniging Wormerveer.

Redactie

Carole Post van der Linde, Atie Bouwmans, Aly Heijltjes-Gorter.
Redactieadres: Doktersland 28, 1541 NK Koog aan de Zaan
e-mail: alyheijltjes@hotmail.com

Opmaak: Roel Larooij

Printwerk

HuighHaverlag Printing, Wormerveer

Distributie

contactpersoon: Dik Kuijper, tel. 075 - 6285227

Verenigingssecretariaat

Doktersland 28, 1541 NK Koog aan de Zaan, tel. 075 - 6351964, e-mail: secretaris@hvwormerveer.nl

Website

www.hvwormerveer.nl

Bestuur

voorzitter	vacant
secretaris	Aly Heijltjes-Gorter
penningmeester	Ferry Jakobs
algemeen	Dick Zwart
algemeen	Jan Betlem
algemeen	Nico Tromp
algemeen	René Bont

Werkgroepcoördinatie

e-mail: voorzitter@hvwormerveer.nl

Kantoor/Archief

p/a Zaanweg 124 achter - 1521 DS Wormerveer
Ingang aan de Steijnstraat - naast nr. 2
Open op dinsdag- en vrijdagmiddag van 13.30 - 16.00 uur

Contributiebetaling 2019:

€ 18,50 (of € 26,- voor een gezinslidmaatschap) per jaar.

Bedrijfslidmaatschap € 50,- per jaar.

NL12 RABO 0151982252

overige betalingen:

NL88 RABO 0394910885

KVK Amsterdam 34180336